

Suvestinė redakcija nuo 2015-06-04

Isakymas paskelbtas: Žin. 2011, Nr. [51-2465](#), i. k. 1112330ISAK003D-377

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„KAIMO TURIZMO VEIKLOS SKATINIMAS“ ĮGYVENDINIMO 2011 METAIS
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2011 m. balandžio 28 d. Nr. 3D-377
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. [83-2327](#); 2008, Nr. [46-1732](#)), 6.1 ir 7.2.1 punktais, atsižvelgdamas į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 473/2009 (OL 2009 L 144, p. 3), ir į 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. birželio 8 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 482/2009 (OL 2009 L 145, p. 17), nuostatas ir siekdamas efektyviai panaudoti EŽŪFKP lėšas, t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ įgyvendinimo 2011 metais taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

KAZYS STARKEVIČIUS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2011 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 3D-377

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „KAIMO TURIZMO VEIKLOS SKATINIMAS“ ĮGYVENDINIMO 2011 METAIS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ įgyvendinimo 2011 metais taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1310/2013 (OL 2013 L 347, p. 865), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. balandžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 335/2013 (OL 2013 L 105, p. 1), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo de minimis pagalbai (OL 2006 L 379, p. 5), 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo de minimis pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“, Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C (2007) 5076 (su paskutiniais pakeitimais, patvirtintais 2009 m. gruodžio 14 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2009) 10216) (toliau – Programa), atsižvelgiant į Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės), ir taikomos nuo 2011 metų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

2. Šios Taisyklės taikomos pareiškėjams, teikiantiems paraišką:

2.1. pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“, kai prašoma paramos suma yra didesnė nei 43 443 (keturiasdešimt trys tūkstančiai keturi šimtai keturiasdešimt trys eurai);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

2.2. pagal veiklos sritį „Turistinių stovyklų kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietovėse)“, kai prašoma paramos suma yra didesnė nei 21 721,50 Eur (dvidešimt vienas tūkstantis septyni šimtai dvidešimt vienas euras penkiasdešimt euro centų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

II. SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

BPD – Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumentas.

EDV – ekonominio dydžio vienetas. Ūkio ar žemės ūkio valdos ekonominis dydis skaičiuojamas vadovaujantis Žemės ūkio valdos ar ūkio bendrojo standartinio gamybinio pelno ir ekonominio dydžio, išreikšto ekonominio dydžio vienetais, apskaičiavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 3D-1106 (Žin., 2010, Nr. [155-7882](#)).

EŽŪFKP – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.

Ministerija – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Kaimo gyventojas – fizinis asmuo, kuris ne mažiau kaip vienus metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja kaimo vietovėje ir yra įregistravęs žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

Kaimo vietovė – kaimas, miestelis ar miestas, kurio gyventojų skaičius neviršija 3000 gyventojų (pagal šios priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“); kaimas, miestelis ar miestas, kurio gyventojų skaičius neviršija 6000 gyventojų (pagal šios priemonės veiklos sritį „Turistinių stovyklų kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietovėse)“.

Numeris – gyvenamajame pastate specialiai įrengta viena ar kelios patalpos, apgyvendinimo paslaugų teikėjo siūlomos kaip nedaloma visuma poilsiautojams nuomotis.

Programos projekto kontrolės laikotarpis – penkerių metų laikotarpis nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi Programos projekte numatytų įsipareigojimų.

Sutartinis gyvulys (toliau – SG) – sutartinis vienetas, kuriuo nusakomas mėšlo šaltinis. Laikoma, kad vieno sutartinio gyvulio per metus išskiriamame mėšle yra 100 kg bendrojo azoto. Sutartinį gyvulį atitinkantis skirtingų rūšių gyvūnų skaičius pateiktas Aplinkosaugos reikalavimų mėšlui tvarkyti, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 (Žin., 2005, Nr. [92-3434](#)) priede.

Ūkininkas – fizinis asmuo, kuris vienas arba su partneriais verčiasi žemės ir miškų ūkio veikla, kurio ūkis yra įregistruotas Ūkininkų ūkių registre, o žemės ūkio valda – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Programoje, Administravimo taisyklėse ir kituose teisės aktuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

III. PRIEMONĖS TIKSLAI IR VEIKLOS SRITYS

5. Priemonės bendrasis tikslas, specialieji ir veiklos tikslai apibrėžti Programoje.

6. Pagal Priemonę remiamos veiklos sritys:

6.1. Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose;

6.2. Turistinių stovyklų kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietovėse).

IV. PARAMOS DYDIS

7. Didžiausia paramos suma vienam projektui:

7.1. pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“ – iki 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų);

Punkto pakeitimai:

7.2. pagal veiklos sritį „Turistinių stovyklų kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietovėse)“ – iki 60 000 Eur (šešiasdešimt tūkstančių eurų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

8. Teikdamas paramos paraišką pareiškėjas paramos gali kreiptis pagal abi priemonės veiklos sritis. Tokiu atveju didžiausia paramos suma bendram projektui negali viršyti 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų), iš jų paramos suma turistinei stovyklai įkurti ir (arba) jos plėtrai negali viršyti 60 000 Eur (šešiasdešimt tūkstančių eurų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

9. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas.

10. Finansuojama iki 65 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“, kai pareiškėjas tenkina bent vieną iš šių sąlygų:

10.1. pareiškėjas yra ūkininkas, kuris turi ne mažiau kaip 3 SG paramos paraiškos pateikimo dieną;

10.2. pareiškėjas yra kaimo gyventojas arba ūkininkas, kuris ne mažiau kaip trejus pastaruosius metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolat gyvena kaime ir ne mažiau kaip trejus pastaruosius metus užsiima kaimo turizmo veikla bei gauna iš šios veiklos pajamų.

11. Finansuojama iki 45 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“, kai pareiškėjas tenkina bent vieną iš šių sąlygų:

11.1. pareiškėjas yra ūkininkas, kurio žemės ūkio valdos ekonominis dydis yra ne mažesnis kaip 2 EDV;

11.2. pareiškėjas yra kaimo gyventojas arba ūkininkas, kuris ne mažiau kaip trejus pastaruosius metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolat gyvena kaime ir mažiau kaip trejus pastaruosius metus užsiima kaimo turizmo veikla bei gauna iš šios veiklos pajamų.

12. Finansuojama iki 25 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“, kai pareiškėjas tenkina vieną iš šių sąlygų:

12.1. pareiškėjas yra ūkininkas, kurio žemės ūkio valdos ekonominis dydis yra prilyginamas mažiau kaip 2 EDV;

12.2. pareiškėjas yra kaimo gyventojas, kuris ne mažiau kaip trejus metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolat gyvena kaime;

13. Finansuojama iki 75 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“, tiesiogiai susijusių su sertifikuotų tradicinių amatų plėtra kaimo turizmo sodyboje. Remiami tradiciniai amatai, kurie nurodyti Tradicinių amatų klasifikacijos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. [102-3936](#)), ir sertifikuoti vadovaujantis Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 21 d. nutarimu Nr. 529 (Žin., 2008, Nr. [66-2508](#)). Kai paramos kreipiamasi naujai tradicinių amatų puoselėjimo veiklai pradėti, tačiau tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatą (-us) pareiškėjas pateikia ne su paramos paraiška, o įsipareigoja pristatyti vėliausiai su paskutiniu mokėjimo prašymu, Agentūra turi užtikrinti, kad iki paskutiniojo mokėjimo prašymo pateikimo dienos pareiškėjui išmokėta paramos lėšų dalis sudarys ne daugiau kaip 65 proc. patirtų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

14. Finansuojama iki 65 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų pagal veiklos sritį „Turistinių stovyklų kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietoves)“, kai pareiškėjas tenkina bent vieną iš šių sąlygų:

14.1. pareiškėjas yra ūkininkas, kuris užsiima žemės ūkio veikla ir įrodo, kad iš šios veiklos gauna pajamų (pvz., ūkio EDV, turi gyvulių, pasėlių ir pan.);

14.2. pareiškėjas yra kaimo gyventojas, kuris ne mažiau kaip trejus metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolat gyvena kaime.

15. Finansuojama iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų pagal veiklos sritį „Turistinių stovyklų kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietoves)“, kai pareiškėjas yra ūkininkas arba kaimo gyventojas, tačiau neatitinka 14.1 ir 14.2 punktų.

16. Didžiausia paramos suma vienam paramos gavėjui 2007–2013 metų laikotarpiui pagal Programos investicines priemones negali viršyti 400 000 Eur (keturi šimtai tūkstančių eurų). Didžiausia paramos suma vienam paramos gavėjui 2007–2013 metų laikotarpiui pagal veiklos sritį „Turistinių stovyklų kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietoves)“ negali viršyti 120 000 Eur (vienas šimtas dvidešimt tūkstančių eurų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

17. Į didžiausią paramos sumą 2007–2013 metų laikotarpiui paramos gavėjui neįskaitoma parama, gaunama pagal Programos priemones:

17.1. „Profesinio mokymo ir informavimo veikla“;

17.2. „Naudojimasis konsultavimo paslaugomis“;

17.3. „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“;

17.4. „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“;

17.5. priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ pirmąją veiklos sritį „Nitratų direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrijos standartų įgyvendinimas“;

17.6. „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklos sritį „Asbestinių stogų keitimas“.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-492](#), 2012-06-26, Žin., 2012, Nr. 74-3822 (2012-06-29), i. k. 1122330ISAK003D-492

18. Parama turi būti skiriama vadovaujantis 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2006 L 379, p. 5) nuostatomis. Pagalbos gavėjui suteikta nereikšminga (*de minimis*) pagalba negali viršyti 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų) per dvejus praėjusius ir einamuosius jo mokestinius metus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

19. Sutuoktinių didžiausia bendra gauta paramos suma pagal Programos investicines priemones negali viršyti vienam paramos gavėjui Taisyklių 16 ir 18 punktuose 2007–2013 metų laikotarpiu nustatytos didžiausios paramos sumos.

20. Pareiškėjas, paramos gavėjas projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti kitose investicinėse Programos priemonėse.

21. Pakartotinai investicinės paramos pagal šią ar kitas priemones galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį projektą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą. Pareiškėjai, dalyvaujantys priemonėje „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“, gali pakartotinai kreiptis paramos, jei įvykdė visas investicijas iki paramos paraiškos pagal priemonę „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ pateikimo dienos ir pateikė išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus.

22. Jei pareiškėjas naudojasi kredito įstaigų išduotais kreditais projektui, kuriam prašoma paramos, ir pareiškėjui teikiama valstybės pagalba, kompensuojant dalį kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio, didžiausia bendra paramos pagal šias Taisykles ir valstybės pagalbos lėšų suma ir intensyvumas projektui ir jo

tinkamoms išlaidoms finansuoti negali viršyti šiose Taisyklėse nustatytų dydžių. Tokiu atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos šių Taisyklių reikalavimus atitinkančios išlaidos, patirtos po prašymo kompensuoti dalį palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio pateikimo dienos.

V. GALIMI PAREIŠKĖJAI IR PARAMOS GAVĖJAI

23. Paramos gali kreiptis ūkininkai arba kaimo gyventojai, ne jaunesni kaip 18 metų. Ūkininkai iki paramos paraiškos pateikimo dienos teisės aktų nustatyta tvarka turi būti įregistravę žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

24. Paramos paraišką pareiškėjas teikia individualiai.

25. Jei paraišką pateikęs pareiškėjas iki sprendimo skirti paramą priėmimo mirė, paramos paraiška išregistruojama.

26. Pareiškėjui po sprendimo skirti paramą arba paramos gavėjui:

26.1. mirus, paveldėtojas gali perimti visas teises ir pareigas, susijusias su parama, tik tuo atveju, jeigu jis atitinka tinkamumo gauti paramą kriterijus teisių ir pareigų perėmimo metu;

26.2. netekus ilgalaikio profesinio darbingumo, jis savo visas teises ir pareigas, susijusias su parama, gali perleisti kitam asmeniui tik tuo atveju, jeigu pastarasis atitinka tinkamumo gauti paramą kriterijus teisių ir pareigų perėmimo metu.

VI. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

27. Pareiškėjui parama negali būti teikiama, jei:

27.1. pareiškėjas paramos paraiškoje, pridedamuose ar pagal paklausimą pateiktuose dokumentuose sąmoningai pateikė neteisingą informaciją;

27.2. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

27.2.1. pareiškėjo, ketinusio ir (arba) gavusio paramą iš Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programos (SAPARD), Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), Žuvininkystės orientavimo finansinio instrumento, Europos žuvininkystės fondo, paramos teikimo ar sutarties sąlygų pažeidimo, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

27.2.2. paramos mokėjimo nutraukimo dėl padaryto pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

27.2.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo, susijusių su parama. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

27.3. pareiškėjas, dėl subjektyvių priežasčių neįvykdęs ankstesnio projekto verslo plane (projekto apraše) užsibrėžtų tikslų ir priežiūros rodiklių, netenka teisės kreiptis paramos pagal investicines priemones tol, kol nebus pašalinti veiklos trūkumai.

VII. TINKAMUMO KRITERIJAI

28. Tinkamumo kriterijai paramai gauti yra šie:

28.1. paramos paraišką pateikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju Taisyklių 23 punkte ir neatitinkantis šių Taisyklių VI skyriuje numatytų atvejų;

28.2. projektas atitinka Programoje nurodytus tikslus;

28.3. projekto veikla ir išlaidos susijusios su remiama pagal priemonę veikla, nurodyta Taisyklių III skyriuje;

28.4. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

28.5. pareiškėjas užtikrina, kad projekte numatytos išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų;

28.6. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį (skolintas lėšas, paramos lėšas, iš projekte numatytos veiklos gautinas lėšas), kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis. Skolintos lėšos pagrindžiamos su paramos paraiška pateikiant paskolos suteikimo galimybės įrodymo dokumentus. Iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo, jei projektas ar jo dalis įgyvendinama skolintomis lėšomis, užtikrinti projekto finansavimo šaltinį, t. y. paramos gavėjas Agentūrai turi pateikti pasirašytą paskolos sutartį projektui ar jo daliai finansuoti arba raštu patvirtinti, kad projektą ar atitinkamą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis. Jeigu paramos gavėjas prašo pratęsti projekto įgyvendinimo terminą taip, kaip tai numatyta šių taisyklių 30 punkte, pasirašyta paskolos sutartis ar susitarimas dėl paskolos suteikimo projektui ar jo daliai finansuoti arba raštiškas patvirtinimas, kad projektą ar atitinkamą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis turi būti pateiktas Agentūrai kartu su prašymu dėl projekto įgyvendinimo termino pratęsimo. Pareiškėjas per 30 kalendorinių dienų nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos nepasirašęs paramos sutarties, praranda teisę gauti paramą projektui įgyvendinti. Skolintos lėšos projektui įgyvendinti negali sudaryti daugiau kaip 90 proc. projekto vertės (su PVM). Agentūra neatsako už kreditoriaus turimų lėšų patikimumą, realumą, prievolių vykdymą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir už kreditoriaus ir paskolos gavėjo įsipareigojimų nevykdymą. Pareiškėjas, pradedantis vykdyti projekte numatytą veiklą, pradžios balanse nurodo turimas lėšas, skirtas veiklai vykdyti. Atsakomybė už nurodytas turimas lėšas tenka pareiškėjui;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

28.7. pareiškėjas tvarko ir (arba) įsipareigoja tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus (pareiškėjai privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamiesi Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 (Žin., 2006, Nr. [140-5367](#)). Pareiškėjai, iki paraiškos pateikimo nevykdę ūkinės veiklos, arba tie, kurie vykdė ūkinę veiklą, bet pagal teisės aktų reikalavimus finansinė atskaitomybė jiems nėra privaloma, įsipareigoja tvarkyti buhalterinę apskaitą, sudarydami finansinių ataskaitų rinkinį, ir kartu su paramos paraiška pateikia ūkinės veiklos pradžios balansą;

28.8. nekilnojamasis turtas (žemė, pastatai), į kurį investuojama ir kuris tiesiogiai susijęs su projekte numatyta vykdyti veikla, priklauso pareiškėjui arba jo sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, sutuoktinių bendrosios dalinės arba sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Tokiu atveju, kai šis turtas priklauso sutuoktiniui (-iams) bet kuria pirmiau paminėta teise, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančią nekilnojamąjį turtą ir plėtoti verslo planą (projekto apraše) numatytą veiklą ne mažiau kaip penkerius arba septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Parama neskiriama, jei investuojama į nekilnojamąjį turtą, kuris priklauso pareiškėjui ar jo sutuoktiniui su kitais asmenimis arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui bendrosios dalinės arba bendrosios jungtinės nuosavybės teise su kitais asmenimis, išskyrus atvejus, kai sklypas yra saugomoje teritorijoje, kur privačios nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo neleidžiama dalyti dalimis, parduodant, išnuomojant, atidalijant, įkeičiant, dovanojant. Šiuo atveju parama gali būti skiriama tik pateikus tarp bendrasavininkių pasirašytą ir notaro patvirtintą sklypo valdymo sutartį, kurioje apibrėžiamos bendrasavininkių teisės į sklypo dalį ir užtikrinamos išskirtinės pareiškėjo teisės į sklypo dalį, kurioje numatomos veiklos;

28.9. pareiškėjas įsipareigoja apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, ne trumpesniam kaip penkerių arba septynerių metų laikotarpiui nuo paramos sutarties pasirašymo: projekto įgyvendinimo laikotarpiui – didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus projektą iki kontrolės laikotarpio pabaigos – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas. Reikalavimas gali būti netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šį faktą patvirtinančius oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus;

28.10. pareiškėjas įsipareigoja be rašytinio Agentūros sutikimo neatlikti esminio projekte numatytos veiklos, projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų pakeitimo (vykdyti verslo plane numatytą veiklą), neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto mažiausiai penkerius arba septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Leidimą įkeisti turtą kredito įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paraiškoje paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių, tačiau už paramos lėšas įsigytas turtas negali būti įkeistas kitiems paskolas projektui įgyvendinti suteikusiems fiziniams ar juridiniams asmenims, išskyrus kredito įstaigai;

28.11. jei projekte numatyti statybos ar infrastruktūros įrengimo darbai, turi būti parengtas statinio statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto techninis projektas (statinio projekto bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) ir išduotas statybą leidžiantis dokumentas (tuo atveju, jei statinio projektas pradėtas rengti iki 2010 m. spalio 1 d. – statinio techninis projektas (statinio projekto bendroji, architektūros, technologijos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo ir sklypo plano dalys) ir statybos leidimas), Agentūrai pateikiami kartu su paramos paraiška Statinių projektams, išskyrus nesudėtingus statinius, kurių sąmatinė vertė yra didesne kaip 144 810 Eur (vienas šimtas keturiasdešimt keturi tūkstančiai aštuoni šimtai dešimt eurų), turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė, vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“. Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla. Jei projekte numatyta statyba, rekonstrukcija ir (arba) kapitalinis remontas, bet šiems darbams paramos neprašoma, šie dokumentai neteikiami. Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška arba vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu pareiškėjas turi pateikti Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)) ir susijusiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka atsakingų institucijų suderintą supaprastintą statybos ar rekonstravimo projektą arba kapitalinio remonto aprašą (tuo atveju, jei nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statybos kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje dokumentai pradėti rengti iki 2010 m. spalio 1 d., turi būti pateiktas supaprastintas statinio projektas). Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas nebus vykdomi kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška pareiškėjas turi pateikti kitus bendruosius projektinius dokumentus. Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis, parengta vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (Žin., 2004, Nr. [50-1675](#)), nuostatomis, į statinio techninį projektą įtraukiama tik tuo atveju, jei tai yra privaloma vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

28.12. pareiškėjas įsipareigoja, kad paramos paraiškos pateikimo dieną turės ne mažiau, kaip 3 SG ir kontrolės laikotarpį, t. y. penkerių arba septynerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo, jis nebus mažinamas;

28.13. pareiškėjas įsipareigoja, kad paramos paraiškos pateikimo dieną turės ne mažiau, kaip 2 EDV ir kontrolės laikotarpį, t. y. penkerių arba septynerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo, jis nebus mažinamas;

28.14. pareiškėjas pateikia verslo planą, parengtą pagal šių Taisyklių 2 priede nustatytą formą (išskyrus atvejus, kai pareiškėjas iki šiame punkte numatyto reikalavimo įsigaliojimo datos sudarė sutartį parengti verslo planą pagal Verslo plano finansinei paramai gauti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos III krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ priemonės reikalavimų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 3D-349 (Žin., 2007, Nr. [81-3345](#));

28.15. pareiškėjas verslo plane įrodo, kad ūkio subjektas atitinka ir ateityje atitiks ekonominio gyvybingumo rodiklių reikšmes, nurodytas Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3D-350 (Žin., 2009, Nr. [59-2335](#); 2010, Nr. [48-2364](#));

28.16. pareiškėjas yra kompetentingas kaimo turizmo ar turistinės stovyklos paslaugų teikimo srityje. Laikoma, kad pareiškėjas yra kompetentingas, jeigu atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

28.16.1. yra įgijęs arba siekia įgyti (šiuo metu studijuoja) turizmo studijų srities išsilavinimą;

28.16.2. yra išklauses arba įsipareigoja išklaudyti iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo datos kaimo turizmo ir (arba) turistinės stovyklos srities specializuotus mokymo kursus;

28.16.3. ne mažiau kaip vienerius metus teikia kaimo turizmo ir (arba) turistinės stovyklos paslaugas;

28.17. pareiškėjas teikia kaimo turizmo ir (ar) turistinės stovyklos paslaugas turėdamas verslo liudijimą arba nuolatinio Lietuvos gyventojo individualios veiklos vykdymo pažymą (Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1797 (Žin., 2002, Nr. [112-4992](#); 2005, Nr. [138-4971](#)). Naujai kuriamos kaimo turizmo sodybos ir (arba) turistinės stovyklos paslaugų teikimo atveju pareiškėjas verslo liudijimą arba nuolatinio Lietuvos gyventojo individualios veiklos vykdymo pažymą pateikia kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu;

28.18. *Neteko galios nuo 2011-11-30*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-863](#), 2011-11-24, Žin. 2011, Nr. 144-6793 (2011-11-29), i. k. 1112330ISAK003D-863

28.19. projektas įgyvendinamas kaimo vietovėje:

28.19.1. pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“ – kaime, miestelyje ar mieste, kuriame gyvena ne daugiau kaip 3000 gyventojų, nepažeidžiant Taisyklių 28.19.3 punkto nuostatos;

28.19.2. pagal veiklos sritį „Turistinių stovyklų kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietovėse)“ – kaime, miestelyje ar mieste, kuriame gyvena ne daugiau kaip 6000 gyventojų, nepažeidžiant Taisyklių 28.19.3 punkto nuostatos;

28.19.3. parama projektui neteikiama, jeigu jo įgyvendinimo vieta – savivaldybės centras arba sodo bendrijai priklausanti žemė;

28.19.4. bendras projektas (apimantis abi veiklos sritis) įgyvendinamas vietovėje, kurioje gyvena ne daugiau kaip 3000 gyventojų, nepažeidžiant Taisyklių 28.19.3 punkto nuostatos.

29. Tinkamumo kriterijai, taikomi tik pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“:

29.1. naujai kuriamos kaimo turizmo sodybos plotas yra ne mažesnis kaip 0,7 ha;

29.2. atstumas nuo naujai kuriamos kaimo turizmo sodybos iki magistralinių kelių Vilnius–Klaipėda, Vilnius–Panevėžys, Saločiai–Kalvarija turi būti ne mažesnis negu 0,5 km. Jei projekte numatyti statybos ar infrastruktūros įrengimo darbai, techninio projekto aiškinamajame rašte turi būti parašyta, koks atstumas yra nuo pirmiau nurodytų kelių iki naujai kuriamos kaimo turizmo sodybos. Jei techninis projektas sudarytas anksčiau ir jame nėra reikalingos informacijos arba tais atvejais, kai projekte nėra numatyti statybos ir (arba) infrastruktūros darbai, 0,5 km atstumas matuojamas kaip atkarpa, jungianti mažiausiai vienas nuo kito nutolusius magistralinio kelio ir sodybos žemės valdos ploto ribos taškus. Atsakomybė už pateiktą informaciją tenka pareiškėjui;

29.3. numerių skaičius apgyvendinamosiose patalpose, vadovaujantis Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo (Žin., 1998, Nr. [32-852](#); 2002, Nr. [123-5507](#)) 14 straipsnio 1 dalies 2 punktu negali viršyti 20 numerių;

29.4. savininko ir (arba) personalo gyvenamosios ir higienos patalpos turi būti atskirtos nuo svečiams apgyvendinti naudojamų patalpų.

VIII. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

30. Projekto įgyvendinimo trukmė turi būti nurodyta paramos paraiškoje, verslo plane ir projektas turi būti įgyvendintas ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Pareiškėjai, kuriems nepriimtas sprendimas dėl paramos skyrimo, ne vėliau kaip iki Ministerijos sudaryto Projektų atrankos komiteto (toliau – Komitetas) posėdžio pateikia Agentūrai patvirtinimą, kuriuo įsipareigoja ir sutinka įgyvendinti projektą ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Agentūra, atsižvelgdama į projekto, dėl kurio sprendimas skirti paramą priimtas nuo 2014 m. sausio 1 d., vykdytojo prašymą, taip pat jeigu projekto vykdytojas yra pasirašęs su tiekėjais visas projektui įgyvendinti reikalingų pirkimų sutartis, paskolos sutartį dėl paskolos suteikimo projekto daliai finansuoti arba raštu patvirtinęs, kad projektą ar tam tikrą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis, gali pratęsti projekto įgyvendinimo terminą, tačiau ne vėliau kaip iki 2015 m. rugsėjo 30 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-925](#), 2013-12-31, paskelbta TAR 2014-01-06, i. k. 2014-00052

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

31. Projekte turi būti numatytos išlaidos, kurios susijusios su projekto įgyvendinimu. Perkamos prekės turi būti naujos, atitinkančios teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, padarytos laikantis pirkimo procedūrų, nurodytų Administravimo taisyklėse, ir numatytos paramos sutartyje. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti aiškiai išvardytos pagal išlaidų kategorijas, o ne pateikiamos bendra suma. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas arba viešai tiekėjų pateikta informacija (internete, reklaminėje medžiagoje ir pan.).

32. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

32.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos sutartyje;

32.2. pareiškėjo padarytos įgyvendinant projektą ne anksčiau kaip prieš vienerius metus iki paramos paraiškos pateikimo datos. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąraše pagal Taisyklių 34 punktą arba jei jos padarytos nesilaikant pirkimo procedūrų, nurodytų Administravimo taisyklėse, arba jeigu patirtų tinkamų finansuoti išlaidų dydžio nenustatė ekspertai ar ekspertų darbo grupė;

32.3. faktiškai patirtos, įtrauktos į Projekto vykdytojo apskaitą ir kurios gali būti identifikuojamos, pagrįstos ir patvirtinamos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais;

32.4. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau kaip prieš dvejus metus iki paramos paraiškos pateikimo datos. Tačiau, jei parama projektui neskiriama arba pirkimai atlikti nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų Administravimo taisyklėse, išlaidos nefinansuojamos.

33. Išperkamosios nuomos būdu įsigytas projektui įgyvendinti turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki projekto įgyvendinimo pabaigos.

34. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

34.1. projekte numatytai veiklai vykdyti skirtų naujų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija ir (arba) kapitalinis remontas (projekte numatytai veiklai vykdyti skirtų būtinų pastatų, statinių statybą, rekonstrukciją, kapitalinį remontą atliekant ūkio būdu, finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas):

34.1.1. gyvenamųjų patalpų;

34.1.2. maisto ruošimo ir maitinimo;

34.1.3. gamybinių;

34.1.4. amatų plėtos (pvz., kalvė, puodžiaus dirbtuvės, audimo dirbtuvės ir pan.);

34.1.5. kitų, būtinų projektui įgyvendinti;

34.2. nauja technika, technologiniai įrengimai, įranga, skirta projekto reikmėms:

34.2.1. poilsio paslaugoms teikti, laisvalaikiui ir renginiams organizuoti;

34.2.2. poilsiautojų maitinimo paslaugoms teikti;

34.2.3. kompiuterinė ir programinė įranga;

34.2.4. amatų plėtos (pvz., verpimo ratelis, audimo staklės, kalvystės įrankiai ir pan.);

34.2.5. kita speciali ir tiesiogiai susijusi su apgyvendinimu ir maitinimu kaimo turizmo sodyboje ar individualiame gyvenamajame name ir (ar) turistinės stovyklos paslaugų teikimu;

34.3. infrastruktūros kūrimas projekto įgyvendinimo vietoje:

34.3.1. projekto įgyvendinimo vietos infrastruktūra:

34.3.1.1. sodybos ir (ar) turistinės stovyklos apšvietimas;

34.3.1.2. privažiuojamieji keliai;

34.3.1.3. vandens tiekimo (įskaitant vandens gręžinį) ir nuotekų šalinimo bei valymo sistemos;

34.3.1.4. kita, būtina projektui įgyvendinti;

34.3.2. rekreacinė infrastruktūra, būtina kaimo turizmo, turistinės stovyklos paslaugoms teikti:

34.3.2.1. prieiga prie gamtos objektų;

34.3.2.2. pakrančių sutvarkymas;

34.3.2.3. poilsio, sporto aikštelių įkūrimas;

34.3.2.4. kita, būtina projektui įgyvendinti;

34.3.3. nedidelio masto informacinė infrastruktūra:

34.3.3.1. informaciniai stendai;

34.3.3.2. turistinių vietų nuorodos;

34.4. kaimo turizmo, turistinės stovyklos paslaugų teikimo rinkodara, plėtra:

34.4.1. interneto svetainės sukūrimas;

34.4.2. kitos kaimo turizmo, turistinės stovyklos paslaugų teikimo rinkodaros ir (arba) plėtos išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekte numatyta veikla;

34.5. projekto viešinimo išlaidos;

34.6. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų suma be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) negali būti didesnė kaip 2 896, 20 Eur (du tūkstančiai aštuoni šimtai devyniasdešimt šeši eurai dvidešimt euro centų). Tuo atveju, kai projekte numatyti naujos statybos, rekonstrukcijos, kapitalinio remonto ir (arba) infrastruktūros darbai, kuriems vykdyti būtina gauti statybos leidimą, finansuojama bendrųjų išlaidų suma be PVM gali būti ne didesnė kaip 5 792, 40 Eur (penki tūkstančiai septyni šimtai devyniasdešimt du eurai keturiasdešimt euro centų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

35. Netinkamos finansuoti išlaidos:

35.1. išlaidos, nesusijusios su projektu ir remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 34 punkte;

35.2. trumpalaikis turtas;

35.3. paprastojo (einamojo) remonto išlaidos;

35.4. išlaidos keturračiams, bagiams, vandens motociklams, sniego motociklams, motorinėms valtimis, kartingams, visureigiams įsigyti;

35.5. reklamos, skirtos ne projektui viešinti, išlaidos;

35.6. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse;

35.7. išlaidos, viršijančios Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius (ši nuostata netaikoma žemės ūkio paskirties statinių, statinių kaimo vietovėse ir kitų statinių statybos ir (arba) rekonstrukcijos finansavimo atveju, kai pareiškėjas arba paramos gavėjas gali vadovautis statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės nustatymo metodikoje, arba ministerijos nustatyta pirkimų tvarka). Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

35.8. išlaidos, susijusios su nuomos sutartimi, pavyzdžiui, nuomos mokestis, palūkanų mokėjimo, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos;

35.9. išlaidos, numatytos projekte, kurios finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų;

35.10. išlaidos, skirtos savininko ir (arba) personalo reikmėms (gyvenamosioms ir higienos patalpoms, infrastruktūrai, technikai ir įrangai ir pan.);

35.11. turtas, kurio valdymo (naudojimo) teisė pareiškėjui apribota (turtas areštuotas).

36. Pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr. [35-1271](#)) turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-492](#), 2012-06-26, Žin., 2012, Nr. 74-3822 (2012-06-29), i. k. 1122330ISAK003D-492

IX. PARAMOS PARAIŠKOS PILDymo, TEIKIMO, REGISTRavimo IR VERTINIMO TVARKA

37. Paramos paraiškos forma pateikiama šių Taisyklių priede (1 priedas) ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt.

38. Paramos paraiška ir (arba) dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos nepriimamos.

39. Prie paramos paraiškos gali būti pateiktas elektroninis paramos paraiškos variantas (įrašyta į elektroninę laikmeną).

40. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūra pagal numatomą projekto įgyvendinimo vietą Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti pareiškėjo asmeniškai arba per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paraiškos nepriimamos.

41. Turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų

egzempliorius.

42. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų lapą.

43. Paramos paraiškų vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Paramos paraiškos vertinimas negali trukti ilgiau kaip 3 mėnesius nuo jos užregistravimo Agentūroje dienos, į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų ir (arba) patikrų pareiškėjui laikas.

44. Prieš užregistruojant paramos paraišką, atliekamas administracinės atitikties tikrinimas, kuris negali trukti ilgiau kaip 1 darbo dieną. Administracinės atitikties tikrinimo metu nustatoma, ar paramos paraiška yra tinkamai užpildyta ir ar pateikti visi paraiškoje nurodyti dokumentai. Jeigu atliekant administracinės atitikties tikrinimą yra nustatoma, kad pateikti ne visi paraiškoje nurodyti dokumentai ir (arba) paramos paraiška užpildyta netinkamai, paramos paraiška neregistruojama ir Agentūros darbuotojas pareiškėjui įteikia pranešimą, kuriame nurodomos paramos paraiškos neregistruavimo priežastys.

45. Paramos paraiškos tinkamumo vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

X. PARAMOS PARAIŠKŲ PIRMUMO VERTINIMAS

46. Paramos paraiškų pirmumo vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

47. Pirmumo kriterijai:

47.1. pareiškėjas nėra gavęs EB investicinės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai (pagal BPD, Programą);

47.2. pareiškėjas yra ūkininkas;

47.3. pareiškėjas vykdo ekonominę ir (ar) profesinę veiklą kaimo vietovėje ne mažiau kaip dvejus pastaruosius metus iki paraiškos pateikimo;

47.4. pareiškėjas yra ūkininkas iki 40 metų;

47.5. projekte numatyta sertifikuotų tradicinių amatų plėtra kaimo turizmo sodyboje arba sukuriamą turistinę stovyklą mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje. Tradiciniai amatai turi būti nurodyti Tradicinių amatų klasifikacijos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. [102-3936](#)), ir sertifikuoti, vadovaujantis Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 21 d. nutarimu Nr. 529 (Žin., 2008, Nr. [66-2508](#)). Produktams, patenkantiems į Europos Bendrijos steigimo sutarties I priedą ir įtrauktiems į Tradicinių amatų klasifikacijos aprašą, parama neskiriama. Mažiau palankių ūkininkauti vietovių nustatymo tvarka ir šių vietovių sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“ (Žin., 2004, Nr. [34-1111](#));

47.6. projekte numatyta įdiegti inovaciją. Projekto inovatyvumas vertinamas, vadovaujantis Projektų inovatyvumo vertinimo metodika pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones „Žemės ūkio valdų modernizavimas“, „Miškų ekonominės vertės didinimas“, „Žemės ūkio produktų perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas“, „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 3D-462 (Žin., 2007, Nr. [110-4528](#); 2009, Nr. [69-2820](#));

47.7. pareiškėjas yra grįžęs iš emigracijos;

47.8. projekto vykdoma veikla – šeimos verslas.

48. Jeigu paramos paraiškoje ir jos prieduose nėra duomenų, kuriais vadovaujantis būtų galima nustatyti pareiškėjo atitiktį prioritetiniam atrankos kriterijui, laikoma, kad pareiškėjas jo neatitinka.

XI. PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

49. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę, paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, kurias teikia Ministerijai.

50. Komitetas svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių projektų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

51. Galutinį sprendimą dėl paramos skyrimo priima Ministerija. Apie tokį sprendimą Agentūra informuojama per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos.

52. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo arba neskystimo informuoja pareiškėjus registruotu laišku per 3 darbo dienas nuo sprendimo gavimo Agentūroje dienos, pridėdama sprendimo išrašą ir sprendimo apskundimo tvarką.

53. Priėmus sprendimą suteikti paramą, Agentūra, vadovaudamasi Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, rengia paramos sutartį.

XII. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

54. Paramos gavėjas po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos sutartyje, pateikia nustatytos formos mokėjimo prašymą. Jei numatytos statybos, jos turi būti vykdomos vienu etapu be tarpinių mokėjimų, tačiau jei technologiškai statybas galima išskirti į kelis etapus arba jei numatyta kelių atskirų pastatų statyba, ji gali būti vykdoma etapais, ir mokėjimo prašymas pateikiamas baigus vieną statybų etapą.

55. Spausdintinė (popieriuje teikiama) mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridamus dokumentus pateikiama Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

56. *Neteko galios nuo 2015-06-04*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-492](#), 2012-06-26, *Žin.*, 2012, Nr. 74-3822 (2012-06-29), i. k. 1122330ISAK003D-492

57. Mokėjimo prašymai Agentūrai turi būti pateikti laiku (paramos sutartyje numatytais terminais) šiais būdais:

57.1. spausdintine forma Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Mokėjimo prašymas ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti paramos gavėjo asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami. Paramos gavėjas turi pateikti vieną originalų mokėjimo prašymo egzempliorių ir ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo bei išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalus arba kopijas, patvirtintas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Kiekvienas mokėjimo prašymo ir jo priedų lapas turi būti patvirtintas paramos gavėjo parašu;

57.2. elektronine forma, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga. Prie mokėjimo prašymo pridami dokumentai turi būti elektroninės formos (spausdintinis dokumentas turi būti nuskenuotas ir pateiktas kartu su mokėjimo prašymu).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

58. *Neteko galios nuo 2015-06-04*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-99](#), 2013-01-30, *Žin.*, 2013, Nr. 14-698 (2013-02-07), i. k. 1132330ISAK0003D-99

59. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą taikomos sankcijos, nustatytos Administravimo taisyklėse. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai, išskyrus paskutinį, priimami 20 darbo dienų nuo paramos sutartyje numatytų terminų. Paskutinis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d., projektų, kurių įgyvendinimo terminas pratęstas iki 2015 m. rugsėjo 30 d., paskutinis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2015 m. rugsėjo 30 d. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

60. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo teikimo terminą arba pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki paramos sutartyje nustatyto atitinkamo termino pabaigos turi Agentūrai pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo arba dėl paramos objektų paskirstymo tarp paramos dalių.

61. *Neteko galios nuo 2015-06-04*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

62. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

63. Mokėjimo prašymai vertinami Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ir paramos lėšas užsakyti per 30 darbo dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo užregistravimo Agentūroje dienos. Į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų paramos gavėjui, patikrų vietoje, įtariamo pažeidimo tyrimo atlikimo bei ekspertizės atlikimo terminas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-492](#), 2012-06-26, *Žin.*, 2012, Nr. 74-3822 (2012-06-29), i. k. 1122330ISAK003D-492

Nr. [3D-99](#), 2013-01-30, *Žin.*, 2013, Nr. 14-698 (2013-02-07), i. k. 1132330ISAK0003D-99

64. Šiai priemonei taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.

65. *Neteko galios nuo 2013-02-08*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-99](#), 2013-01-30, *Žin.*, 2013, Nr. 14-698 (2013-02-07), i. k. 1132330ISAK0003D-99

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-492](#), 2012-06-26, *Žin.*, 2012, Nr. 74-3822 (2012-06-29), i. k. 1122330ISAK003D-492

66. Paramos gavėjas gali pateikti iki keturių mokėjimo prašymų.

67. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

68. Paramos lėšos išmokamos Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XIII. PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA IR TIKRINIMAS

69. Paramos gavėjas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka Agentūrai projekto įgyvendinimo ataskaitas ir su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentus teikia spausdintine forma arba elektronine forma, naudodamasis ŽŪMIS portalo internetine prieiga. Teikiant projekto įgyvendinimo ataskaitą elektronine forma su projektu susijusios veiklos

pagrindimo dokumentai turi būti elektroninės formos (spausdintinis dokumentas turi būti nuskenuotas ir pateiktas kartu su projekto įgyvendinimo ataskaita).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

70. Patikrų vietoje atlikimo tvarka numatyta Administravimo taisyklėse.

XIV. SANKCIJOS

71. Paramos gavėjui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų ir (arba) pažeidžiant paramos gavimo sąlygas, ir (arba) nesilaikant Taisyklėse ir paramos paraiškoje numatytų reikalavimų, taikomos sankcijos, numatytos Administravimo taisyklėse.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-492](#), 2012-06-26, Žin., 2012, Nr. 74-3822 (2012-06-29), i. k. 1122330ISAK003D-492

72. Paramos susigrąžinimas taip pat taikomas ir tuo atveju, kai per penkerių arba septynerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo, t. y. Programos projekto kontrolės laikotarpio pabaigoje, paramos gavėjo paramos paraiškoje EDV ir SG yra mažesnis.

XV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

73. Projektų dokumentų saugojimo, apskundimo tvarką ir kitą šiose Taisyklėse nepateiktą informaciją reglamentuoja Administravimo taisyklės ir kiti teisės aktai.

74. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos.

Priedų pakeitimai:

1 priedo pakeitimas pagal 3D-673 (2014-09-26)

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-925](#), 2013-12-31, paskelbta TAR 2014-01-06, i. k. 2014-00052

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

2 priedo pakeitimas pagal 3D-673 (2014-09-26)

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-863](#), 2011-11-24, Žin., 2011, Nr. 144-6793 (2011-11-29), i. k. 1112330ISAK003D-863

Dėl žemės ūkio ministro 2011 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-377 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Kaimo turizmo veiklos skatinimas" įgyvendinimo 2011 metais taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-492](#), 2012-06-26, Žin., 2012, Nr. 74-3822 (2012-06-29), i. k. 1122330ISAK003D-492

Dėl žemės ūkio ministro 2011 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-377 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Kaimo turizmo veiklos skatinimas" įgyvendinimo 2011 metais taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-99](#), 2013-01-30, Žin., 2013, Nr. 14-698 (2013-02-07), i. k. 1132330ISAK0003D-99

Dėl žemės ūkio ministro 2011 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-377 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Kaimo turizmo veiklos skatinimas" įgyvendinimo 2011 metais taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-925](#), 2013-12-31, paskelbta TAR 2014-01-06, i. k. 2014-00052

Dėl žemės ūkio ministro 2011 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-377 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ įgyvendinimo 2011 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-673](#), 2014-09-26, paskelbta TAR 2014-09-26, i. k. 2014-12889

Dėl žemės ūkio ministro 2011 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-377 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ įgyvendinimo 2011 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-432](#), 2015-06-03, paskelbta TAR 2015-06-03, i. k. 2015-08804

Dėl žemės ūkio ministro 2011 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. 3D-377 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ įgyvendinimo 2011 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo